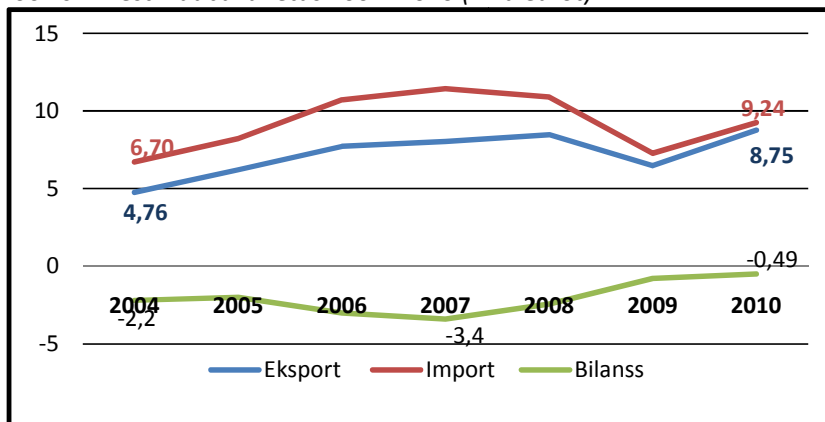

Eesti väliskaubanduse trendid

Eesti väliskaubanduse käive oli 2010. aastal 17,99 mld eurot, sellest moodustas eksport 8,75 mld ja import 9,24 mld eurot. Eesti majandusarengu seisukohalt on oluline, et viimastel aastatel on kaupade ekspordi kasvutempo olnud palju kiirem impordi kasvutempost, 2010. aastal vastavalt 35% ja 27%. Nimetatud tendents on jätkunud ka 2011. aasta esimeses kvartalis – kaupade väljavedu suurenes eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 54% ja sissevedu 51%. See asjaolu on viimastel aastatel vähendanud märgatavalt ka kaubavahetuse puudujääki (joonis 1).

Joonis 1. Eesti kaubavahetus 2004–2010 (mld eurot)

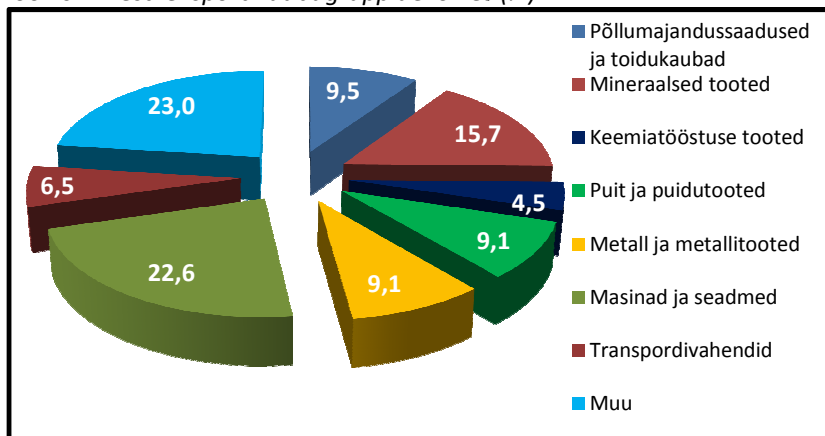

Allikas: Statistikaamet.

Eesti põhilised eksporttooted (joonis 2) on masinad ja seadmed, mineraalsed tooted, puit ja puidutooted, metall ja metallitooted ning põllumajandussaadused ja toidukaubad, mis moodustasid 2010. aastal koguekspordist 77%. Kui võrrelda 2010. aasta ekspordi struktuuri 1994. aastaga, siis nähtub, et koguekspordis on suurel määral vähenenud tekstiili ja tekstiilitoodete osatähtsus (2010. aastal oli 3,5%, 1994. aastal 13,7%) ning vähesel määral ka puidu ja puidutoodete osa – vastavalt 9,15 ja 10,2%. Samal ajal on märgatavalt suurenenud masinate ja seadmete osatähtsus koguekspordis (2010. aastal oli 23% ja 1994. aastal 9%).

Kaupade koguimpordis moodustasid möödunud aastal ligi neljandiku masinad ja seadmed, järgnesid mineraalsed tooted (mootorikütus, maagaas jms) (17%), mitmesugused keemiakaubad (14%) ja toidukaubad (11%).

Joonis 2. Eesti eksport kaubagruppide lõikes (%)

Allikas: Statistikaamet.

Riikide osatähtsus väliskaubanduses

Eesti tähtsaim kaubanduspartner on Soome. Kaubavahetus Soomega moodustas 2010. aasta koguekspordist 17% ja koguimpordist 14,9% (tabel 1). On positiivne, et 2004. aastaga võrreldes on Soome osatähtsus kogukaubavahetuses mõnevõrra vähenenud ning uue sihtriigina on esimese kümne riigi piirimaile kerkinud Nigeeria, kuhu viiakse põhiliselt mineraalseid tooteid (naftasaadused).

Tabel 1. Eesti olulised väliskaubanduspartnerid

Sihtriik	väljavedu		Saatjariik	sissevedu	
	2010	2004		2010	2004
Soome	17,0	22,7	Soome	14,9	21,6
Rootsi	15,6	15,3	Leedu	7,7	5,4
USA	3,8	3,2	Läti	10,9	4,9
Venemaa	9,7	5,6	Saksamaa	11,3	12,8
Nigeeria	1,9	0,02	Rootsi	10,9	9,8
Läti	9,0	8,5	Venemaa	8,3	9,2
Saksamaa	5,2	8,2	Poola	6,4	3,2
Leedu	4,9	4,5	Holland	3,3	3,7
Norra	3,4	3,3	Prantsusmaa	1,8	2,0
Holland	2,3	2,9	Taani	1,9	2,7
Taani	2,5	3,2	Ühendkuningriik	2,0	2,2
Prantsusmaa	2,5	1,5	Itaalia	2,4	2,5
Ühendkuningriik	2,0	3,8	Belgia	1,7	1,9

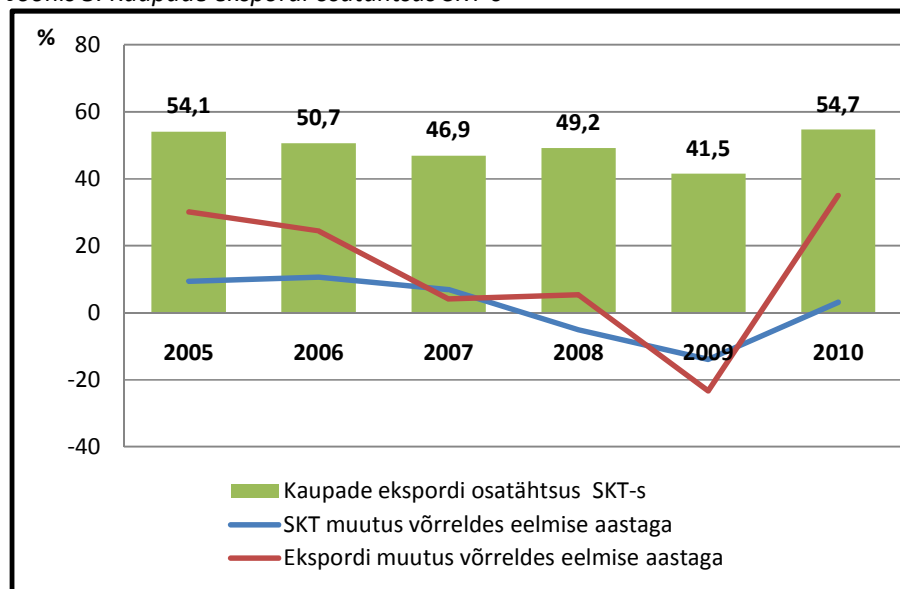
Allikas: Statistikaamet.

Kaupade koguimpordis on Soome suur osakaal samuti vähenenud ning Läti ja Poola osatähtsus oluliselt suurenenud.

Lähiaastate väljavaated

Eesti majanduse väiksuse ja avatuse tõttu on väliskaubandusel määrav roll majanduse pikaajalise edukuse kindlustamisel. 2010. aastal moodustas kaupade eksport 54,7% sisemajanduse kogutoodangust (SKT).

Joonis 3. Kaupade ekspordi osatähtsus SKT-s

Allikas: Statistikaamet.

Seega on Eesti lähiaastate majanduskasvu tagamiseks väga tähtis meie põhiliste ekspordi sihtriikide majanduskasv. Tabelist 2 nähtub, et Soomes ja Rootsis, kuhu 2010. aastal läks üle ühe kolmandiku meie eksporttoodangust, on

oodatav majanduskasv üsna tagasihoidlik. Sellest võib järeldada, et meie ekspordimahtude märgatav suurenemine Soome-Rootsi suunal on vähe tõenäoline.

Tabel 2. Eesti oluliste ekspordipartnerite majanduskasv (%)

	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*
Soome	0,9	-8,2	3,1	3,1	2,5	2,2	2,2	2,1	2,0
Rootsi	-0,6	-5,3	5,5	3,8	3,5	3,4	3,4	3,4	3,4
Venemaa	5,2	-7,8	3,9	4,8	4,5	4,3	4,2	4,0	3,9
Läti	-4,2	-17,9	-0,3	3,3	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Saksamaa	0,7	-4,7	3,5	2,5	2,1	1,9	1,8	1,4	1,3
Leedu	2,9	-14,7	1,3	4,6	3,8	3,7	3,7	3,6	3,6
USA	0,0	-2,6	2,8	2,8	2,9	2,7	2,7	2,7	2,7
Norra	0,8	-1,4	0,4	2,9	2,5	2,2	0,1	2,1	2,1
Prantsusmaa	0,09	-2,5	1,5	1,6	1,6	1,8	2,0	2,1	2,1
Holland	1,9	-3,9	1,7	1,5	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8
Nigeeria	6,0	7,0	8,4	6,9	6,6	6,3	6,3	6,0	6,0
Eesti	-5,1	-13,9	3,1	3,3	3,7	3,7	3,7	3,7	3,6

Allikas: IMF, * prognoos.

Samal ajal iseloomustab Ida-Aasia ja Kagu-Aasia riike hoogne majanduskasv.

Tabel 3. Ida- ja Kagu-Aasia riikide majanduskasvu väljavaated (%)

	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*
Filipiinid	3,7	1,1	7,3	4,9	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Hiina	9,6	9,2	10,3	9,6	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5
Indoneesia	6,0	4,6	6,1	6,2	6,5	6,7	7,0	7,0	7,0
Jaapan	-1,2	-6,3	3,9	1,4	2,1	1,7	1,5	1,3	1,2
Kambodža	6,7	-2,0	6,0	6,5	6,5	6,5	6,6	6,7	6,7
Korea Vabariik	2,3	0,2	6,1	4,5	4,1	4,2	4,0	4,0	4,0
Laos	7,8	7,6	7,7	7,5	7,3	6,4	7,6	9,3	7,3
Malaisia	4,7	-1,7	7,2	5,5	5,2	5,1	5,1	5,0	5,0
Mongoolia	8,9	-1,2	6,1	9,8	7,1	23,1	15,8	9,0	15,6
Singapur	1,5	-0,8	14,5	5,2	4,4	4,3	4,2	4,1	4,0
Tai	2,5	-2,3	7,8	4,0	4,5	4,7	4,7	4,8	5,0
Vietnam	6,3	5,3	6,8	6,3	6,7	7,2	7,4	7,5	7,5
Arenev Aasia	7,7	7,2	9,5	8,4	8,4	8,4	8,6	8,6	8,6
EL -27	0,7	-4,1	1,8	1,8	2,1	2,2	2,2	2,2	2,1
Euroala	0,4	-4,1	1,7	1,6	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7

Allikas: IMF, * prognoos.

Eesti ja Ida-Aasia

ÜRO liigituse järgi kuuluvad Ida-Aasiasse Hiina, Jaapan, Korea Vabariik, Mongoolia ja Põhja-Korea. 2010. aastal eksporditi Eestist kaupu ligikaudu 170 riiki, Hiina oli tähtsuselt 20. kaubanduspartner ja Jaapan 22. Mongoolia osa Eesti ekspordis on olnud väga tagasihoidlik. 2010. aastal oli ekspordimaht vaid 3,2 mln eurot, kusjuures importi polnudki. Põhilised kaubaartiklid on olnud masinad ja seadmed.

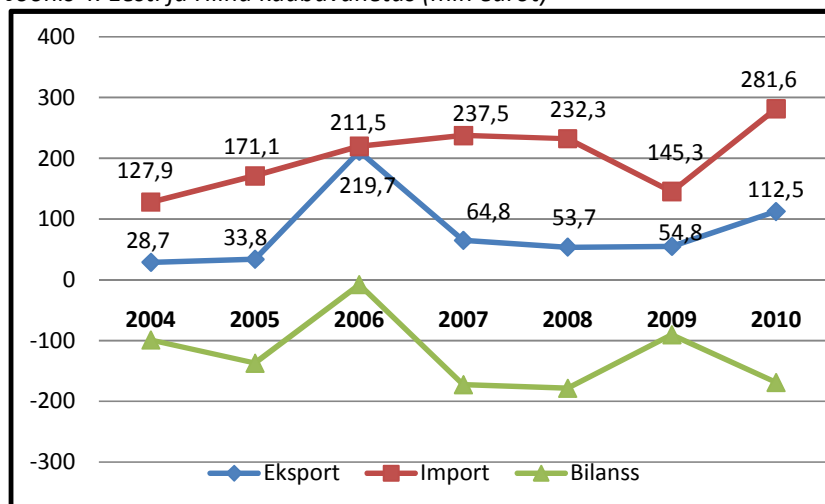
Tabel 4. Ida-Aasia riikide osatähtsus Eesti kaubavahetuses (%)

	2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	eksport	import	eksport	import	eksport	import	eksport	import	eksport	import	eksport	import
Hiina	0,54	2,08	2,74	2,05	0,81	2,08	0,63	2,13	0,85	2,0	1,28	3,05
Jaapan	0,33	1,94	0,57	1,03	0,53	0,78	0,47	0,47	0,61	0,24	0,55	0,29
Korea Vabariik	0,54	0,47	0,25	0,31	0,24	0,38	0,13	0,25	0,29	0,22	0,24	0,17
Mongoolia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,04	0

Allikas: Statistikaamet.

Ida-Aasia riikidest on meie suurim ekspordipartner Hiina, kuid kaubavahetust Hiinaga iseloomustab suur kaubavahetuse puudujääk, erandiks oli 2006. aasta, kui kaubavahetus peaaegu tasakaalustus. Eesti põhilised eksporditartiklid 2010. aastal olid mineraalsed tooted (42%), mitmesugused masinad ja seadmed (30%), metall ja metallitooted (13%) ning puit ja puidutooted (8%). Eesti tõi Hiinast põhiliselt masinaid ja seadmeid (54% koguimportist), tekstiilitooteid (16%) ning plaste ja plasttooteid (4%).

Joonis 4. Eesti ja Hiina kaubavahetus (mln eurot)

Allikas: Statistikaamet.

Eesti ja Jaapani kaubavahetus (tabel 5) on aastail 2004-2010 toimunud tõusude ja mõõnadena: 2005. aastal oli Eesti kaubavahetus Jaapaniga suures defitsiidis, paar viimast aastat on bilanss olnud positiivne. 2010. aastal oli Eesti põhiline eksporditartikkel puit ja puidutooted (72%). Eesti importist moodustasid 2010. aastal põhiosa masinad ja seadmed (63%), sõidukid (17%) ning optika-, foto-, kino-, mõõte-, meditsiini- jm seadmed (7,4%).

Tabel 5. Eesti ja Jaapani kaubavahetus (mln eurot)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Eksport	13,7	20,6	44,3	42,4	39,4	39,4	47,8
Import	92,0	159,9	110,8	89,4	51,0	17,4	27,1
Bilanss	-78,3	-139,3	-66,5	-47,0	-11,6	22,0	20,7

Allikas: Statistikaamet.

Eksport Korea Vabariiki aastail 2004-2008 pidevalt langes, 2008. aastal eksporditi Eestist Koreasse üle kahe korra vähem kui 2004. aastal. Viimastel aastatel on kaubavahetus elavnenu. 2010. aasta põhilised eksportkaubad olid puit ja puidutooted (28% kogu ekspordist), metall ja metallitooted (31%) ning masinad ja seadmed (28%). Eesti importis Korea Vabariiki tekstiilitooteid (30%), masinaid ja seadmeid (40%), mitmesuguseid plasttooteid (6,4%) ning sõidukeid ja transpordivahendeid (4,5%). Viimasel paaril aastal on Eesti kaubavahetusbilanss Korea Vabariigiga olnud positiivne.

Tabel 6. Eesti ja Korea Vabariigi kaubavahetus (mln eurot)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Eksport	40,7	33,6	19,2	19,3	10,8	18,5	21,2
Import	24,3	38,8	33,5	44,0	27,3	16,1	15,5
Bilanss	16,4	-5,2	-14,3	-24,7	-16,5	2,4	5,7

Allikas: Statistikaamet.

Eesti ja Kagu-Aasia

ÜRO liigituse järgi kuuluvad Kagu-Aasiasse Brunei, Filipiinid, Ida-Timor, Indoneesia, Kambodža, Laos, Malaisia, Singapur, Tai ja Vietnam.

Kaugete vahemaade ja kultuuride erinevuste tõttu on Eesti kaubavahetus kiirelt arenevate Kagu-Aasia riikidega võrdlemisi tagasihoidlik, jäädes mõnekümne tuhande euro tasemele. Selle iseloomustamiseks järgnev tabel.

Tabel 7. Kagu-Aasia riikide osatähtsus Eesti kaubavahetuses (%)

	2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	eksport	import	eksport	import	Eksport	import	eksport	import	eksport	import	eksport	import
Filipiinid	0,0	0,02	0,01	0,03	0,0	0,02	0,0	0,03	0,0	0,02	0,01	0,01
Indoneesia	0,06	0,02	0,01	0,03	0,05	0,05	0,03	0,08	0,05	0,08	0,02	0,08
Kambodža	0,0	0,0	0,0	0,01	0,0	0,0	0,0	0,01	0,0	0,01	0,0	0,01
Laos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Malaisia	0,04	0,14	0,06	0,13	0,07	0,12	0,07	0,16	0,04	0,1	0,04	0,09
Singapur	0,06	0,59	0,04	0,29	0,02	0,12	0,26	0,14	0,04	0,07	0,03	0,06
Tai	0,03	0,1	0,14	0,09	0,02	0,1	0,04	0,1	0,05	0,1	0,1	0,14
Vietnam	0,03	0,02	0,02	0,03	0,04	0,03	0,02	0,04	0,02	0,05	0,02	0,04

Allikas: Statistikaamet.

Filipiinid. 2010. aastal eksporditi Eestist kaupu 563,5 tuhande euro ning imporditi 1,2 mln euro ulatuses. Põhilised väljaveoartiklid olid kemikaalid (37% kogu ekspordist), masinad ja seadmed (32%) ning paberimass (13%). Impordist 68% moodustasid masinad ja seadmed.

Indoneesia. 2010. aastal oli kaubavahetuskäive Indoneesiaga 9,2 mln eurot, sellest eksport 1,8 ning import 7,4 mln. Välja veeti põhiliselt metalli ja metallitooted (64%) ning masinaid ja seadmeid (9%). Imporditi peamiselt loomseid ja taimseid rasvu (61%) ning masinaid ja seadmeid (18%).

Kambodža. 2010. aastal oli kaubavahetuskäive 679, 3 tuhat eurot, sellest eksport 12,8 ja import 666,5 tuhat eurot. Ekspordist moodustasid masinad ja seadmed 81% ning keemiatööstustooted 18%.

Laos. 2010. aasta kaubavahetus Laosega oli ühepoolne, s.t Eesti eksportis masinaid ja seadmeid 2,7 tuhande euro eest, kuid ei importinud midagi.

Malaisia. 2010. aastal oli Eesti kaubavahetuskäive Malaisiaga 12 mln eurot, sellest eksport 3,5 ja import 8,5 mln eurot. Eesti ekspordist moodustasid 53% masinad ja seadmed, 24% muud tööstustooted (mängud, mänguasjad, spordiinventar) ning 16% puidust või muust taimsest kiudainest paberimass.

Singapur. 2010. aastal oli kaubavahetuskäive Singapuriga 8,7 mln eurot, sellest eksport 3 ja import 5,7 mln. Väljaveost moodustasid 60% metall ja metallitooted, 19% masinad ja seadmed ning 14% puidust või muust taimsest kiudainest paberimass. Sisseveos moodustasid masinad ja seadmed 58% ning plast ja plasttooted 32%.

Tai. 2010. aastal oli Tai Eesti suurim Kagu-Aasia kaubanduspartner, kaubavahetuskäive oli 19,4 mln eurot, sellest eksport 8,9 ja import 10,5 mln. Põhilised eksportartiklid olid masinad ja seadmed (66%) ning keemiatööstustooted (12%). Sisseveos moodustasid põhiosa masinad ja seadmed (52%), valmis toidukaubad (12%) ning tekstiil ja tekstiilitooted (12%).

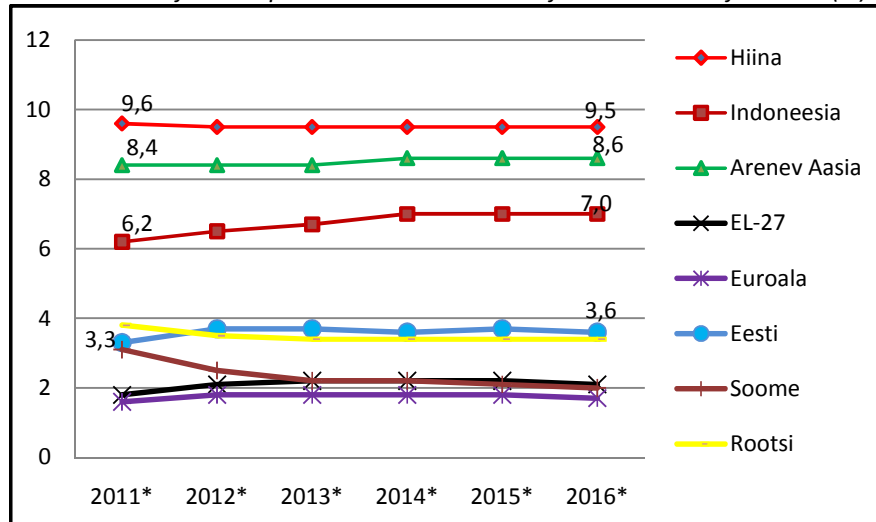
Vietnam. Kaubavahetuskäive oli 2010. aastal 6 mln eurot, sellest eksport 2 mln ja import 4 mln. Väljaveos domineerisid metall ja metallitooted (28%), puit ja puidutooted (25%) ning masinad ja seadmed (9%). Sisse veeti peamiselt loomseid tooteid (kalad ja vähilaadsed) 29%, tekstiili ja tekstiilitooteid (14%) ning valmis toidukaupu (11%).

Kokkuvõtteks

Eesti avatud majanduse tõttu, kus ekspordil on määrav roll majanduse pikaajalise edukuse kindlustamisel, on oluline avardada nii eksportriikide kui ka eksporttoodete hulka.

2010. aastal moodustasid kogu kaupade väljaveos Euroopa Liidu liikmesriigid 68% , SRÜ riigid 13% ja ülejäänud riigid 19%. Viimastel aastatel on riikide ühenduste lõikes aasta-aastalt veidi vähenenud Euroopa Liidu riikide osatähtsus ja suurenenud SRÜ riikide osa, muude riikide, sealhulgas Aasia riikide osatähtsus on olnud stabiilne, s.t tagasihoidlik. Aasia suur tarbijaturg – Eesti mõistes hiiglaslik turg, mille tagab Aasia riikidele prognoositav muljetavaldav majanduskasv Euroopa Liidu riikidega võrreldes – peaks aga pakkuma arvestatavaid võimalusi Eesti eksportijatele.

Joonis 5. Aasia ja Euroopa Liidu liikmesriikide majanduskasvu väljavaated (%)

Allikas: IMF.

Hilma Naaber
nõunik
65 07